

Zbyněk Fiala: Kapitol ochromen Ukrajinou

- CZ24 News | 6. října 2023

USA/UKRAJINA: Kongresová sněmovna USA přišla o republikánského šéfa, když zachraňoval federální rozpočet podle jiných než republikánských not. Dokud se nezvolí nový, nemá o tom kdo dále jednat. Ani o Ukrajině, kvůli které to vzniklo.

Vůdce padl. Přesněji, republikánský předseda Sněmovny reprezentantů Kongresu USA Kevin McCarthy. Položili ho vlastní za nadšené podpory Demokratů.

To bylo tak: Radikální frakce většinových Republikánů ve Sněmovně reprezentantů odmítá financování války na Ukrajině, jiní Republikáni je však podporují. Znamená to, že většinová strana se nedokáže dohodnout na většinové podpoře federálního rozpočtu. Vlastně se nedokáže dohodnout ani na krátkodobém rozpočtovém provizóriu pro Bidenovu vládu.

Co to znamená? Hrozilo, že fakt dojdou peníze. Nebude na nic, ani na to ne. Když už v pátek večer chyběly jen hodiny do finanční uzávěry pro federální úřady a instituce včetně armády, McCarthy se odhodlal a zalehl kulomet vlastním tělem. To v politice znamená, že sáhl po rezoluci připravené společně s nesmiřitelným soupeřem, menšinovými Demokraty. On sám si tím však podepsal rozsudek politické smrti.

Přemohl tak nepočetnou radikální frakci ve vlastní straně. Jenže ta je větší, než kolik si mohou většinoví Republikáni dovolit, aby příslušnou rezoluci odhlasovali sami podle vlastních představ. Republikáni mají momentálně 221 hlasů, Demokráté 212, další dva (po jednom z každé strany) ve sněmovně momentálně chybí. Republikáni si tedy mohou dovolit jen čtyři odmítavé hlasy, ale teď jich bylo při některých hlasováních i přes dvacet.

Tvrdé jádro republikánského odporu nechťelo podporu Ukrajině, ale chtělo naopak peníze na dokončení zdi proti imigrantům na jižní hranici USA. Menšinoví Demokráté to viděli přesně opačně. A tak McCarthy vyloučil z rezoluce o dočasném rozpočtovém provizóriu jak Ukrajinu, tak pohraniční zeď, a financování vlády bylo aspoň na chvíli, do půli listopadu, zajištěno.

Když však schválenou rezoluci odklepl svým předsednickým kladívkem, byl už to mrtvý muž. Od ledna totiž platí nové pravidlo pro odvolání předsedy („mluvčího“) sněmovny. Měla to být pojistka pro dodržení dohod s McCarthym, bez kterých by nepřekonal nesouhlas radikální frakce s jeho volbou. Toto nové pravidlo dramaticky posílilo právo nespokojenců navrhnout odvolání předsedy, kdy stačí, aby to navrhli jen dva republikánští poslanci.

Tady je třeba připomenout, že zdroj moci v Kongresu není jen v počtech zákonodárců, ale také v procedurálních pravidlech, která umožňují navrhnout bod k jednání a vyvolat hlasování. Tohle je jediný případ, kdy se dá vyvolat hlasování bez předsedy a proti předsedovi. A když na to došlo, dopadlo to podle očekávání.

Všichni menšinoví Demokráté byli nadšeně pro, od toho je přece opozice, a nabídli tak gigantickou páku k hlasování pouhých 8 nespokojených Republikánů. Ostatní Republikáni – znovu, podle volebních počtů většinoví – se toho děsili a hlasovali proti, ale bylo jim to houby platné. „Co bude teď?“ ozval se po hlasování jeden z republikánských poslanců od řečnického pultu. Bez odpovědi.

<https://www.nytimes.com/2023/10/04/us/politics/house-speaker-mccarthy.html>

McCarthy už oznámil, že znovu kandidovat nebude, tyhle počty přece jen umí. Existuje samozřejmě i

místopředseda, ale ten smí v takové situaci řídit jen volbu nového předsedy. Jako kandidáti připadají v úvahu osobnosti z nejvyšších pater republikánského žebříčku, ale ti se do toho nehrnou. Ti, kdo se do toho hrnou, jako republikánský poslanec z Floridy Matt Gaetz, patří k onomu radikálnímu křídlu a nereprezentují většinu strany. Zkušenosti nejsou, navázat není na co, je to poprvé v historii, co byl takto předseda americké sněmovny odvolán.

Problém s rozpočtem samozřejmě trvá. Pomalu uběhne první týden z provizorních šesti a konflikty, na kterých to uvázlo, zůstávají neřešené. Podstatné je, jak to vnímají voliči, protože ti, kdo jsou ve federálních službách, nedostanou včas výplaty. Nejedna z nich přitom žije z ruky do huby, bez větších rezerv, aby z nich stíhal platit inflačně nafouklou hypotéku. Kdo to spáchal? Neviditelná republikánská parta? Stejně dobře to lze interpretovat jako neúspěch Bidenovy vlády, která myslí víc na Ukrajince než na vlastní občany.

Jako ukazatel převažujícího hodnocení můžeme použít porovnání volebních preferencí prezidentských kandidátů, tady stávajícího prezidenta Joe Bidena (D) a bývalého prezidenta a nejpravděpodobnějšího vyzyvatele Donalda Trumpa (R). Jejich názory zrcadlí rozpor mezi sněmovními Demokraty a radikální republikánskou frakcí. Tam je trend jasným, zhruba před měsícem se Trump dostal do mírného, ale vytrvale rostoucího vedení. Teď je to 45,4 ku 44,2 bodů podle RealClear Politics.

<https://www.realclearpolitics.com/epolls/2024/president/us/general-election-trump-vs-biden-7383.html>

Za pozornost stojí, že Trumpovo vedení se zvyšuje od chvíle, kdy začal být trestně stíhán. Má na krku čtyři žaloby, tři federální a jednu ve státě Georgia. Ty federální jsou banální a jsou republikánskými voliči interpretovány jako pokus vládních úřadů Trumpa před volbami politicky poškodit. Ta čtvrtá žaloba je politická, jejím jádrem je Trumpova nedůvěra v poctivost voleb v listopadu 2019. Tuto nedůvěru jeho voliči sdílejí.

Prezident Joe Biden je na tom hůře, protože se rozeběhlo předběžné vyšetřování ve sněmovně, které může vyústit v obžalobu na odvolání z funkce. To by musel provést Senát, který v takové situaci slouží jako nejvyšší soudní tribunál, ale tam mají většinu Demokrati. Jenže z vyšetřování proudí stovky nových dokumentů, které předtím FBI a další úřady odmítaly vydat. Při jejich četbě je jasné, proč.

Sílí obvinění o korupci. Množí se dokumenty, které mohou být považovány za usvědčující doklady o tom, že Joe Biden nemluvil opravdu, když tvrdil, že nikdy nemluvil se synem o jeho podnikání, nebo že nikdy nedostal žádné peníze („Ani cent!“) z Číny. Vedle toho začal trestní proces se synem Hunterem v jiných dvou věcech, kde je děsivá sazba až 25 let natvrdo. To není zrovna poklad pro prezidentskou kampaň.

Na druhé straně se to také vyhrocuje. Sílicí postavení Donalda Trumpa nutí republikánské poslance k opatrnosti. Neradi by se ocitli v nemilosti u tak vrtkavého politika. Tím se zároveň radikalizuje ona republikánská frakce *Freedom Caucus*.

Úterní data z průzkumu veřejného mínění agenturou Gallup ukázala, že voliči jsou zklamáni z ekonomické situace v zemi a věří, že Republikáni by to vedli líp. Agentura Bloomberg tlumočí názor republikánského стратега Neila Newhouse, který považuje odvolání vlastního předsedy sněmovny za těžkou minelu. Teď je potřeba hovořit o ekonomice.

Ukrajinci by zase rádi mluvili o Ukrajině. Bez amerických peněz a zbraní to dlouho nevydrží. Jisté stéblo naděje představuje pokus přesunout klíčovou zbrojní výrobu přímo na Ukrajinu nebo někam,

kde to mohou provozovat jako koprodukcí se zahraničními partnery. Mluvílo se o tom na kyjevské konferenci *International Industries Defense Forum*, která časově souzněla s jednáním rady ministrů zahraničních věcí EU v Kyjevě. Jenže to ještě neměli tu zprávu o zablokování amerických peněz pro Ukrajinu.

<https://www.politico.com/news/2023/10/02/ukraine-looks-to-arm-itself-as-western-support-slips-00119528>

Co bude dál? Ukrajinský prezident Volodymyr Zelensky sice informoval, že pro takovou spolupráci vyčlenil peníze v ukrajinském rozpočtu. Ale kde je pro ten rozpočet vezme? Kdo do toho za takových okolností vloží investice? Na jak dlouho? A co bude mezitím na ukrajinské frontě, kde statisíce odvedenců umírají, a linie se nehne z místa?

Vypadá to jako konečná. Trump má jasné priority a Spojené státy se jim začínají přizpůsobovat už rok před prezidentskou volbou.

AUTOR: Zbyněk Fiala

[ZDROJ](#)